

Paistab, et algab raieaeg

Kui talv on nii soe, et metsa minna ei kannata, tuleb paratamatult mõelda suviste raieetele.

ANDRES
OLESK,
OÜ Valga Puu juht

Üldtunnustatud metsandusliku põhitõe järgi on metsa majandada kõige otstarbekam talvel, kui maapind on külmunud ja seenhaiguste levik minimaalne. Nii puidu kvaliteedi kui ka raiumisega kaasnevate riskide mõttes ongi see õige.

Vaadates aga tagasi ülemöödunud väga kehvale talvele, kui külma aega oli ainult viis nädalat, või möödunud talvele, kui külma aega ei tulnudki, paneb see kindlasti raieete sesoonsuse üle järele mõtlema.

Ühelt poolt võiks ju mõelda, et raiumegi ainult soodsatel talvedel ja jätame kehvad talved vahele, aga kui nii läheks, poleks meil lõpuks raie tegemiseks kusagilt võtta ei inimesi ega tehnikat. Ka vajab puidutööstus tooret pidevalt. Kui ta seda ei saa, kolib tänapäeva avatud maailma tingimustes sinna, kus tooret on. Nii võime kaotada turu oma puidule.

Märkimata ei saa jätta ka seda, et umbes 20 000 inimest teenib oma elatist just metsasektorist.

Seega tuleks siiski otsida võimalusi, kuidas metsa ka suvisel ajal säästlikult majandada.

TEISTMOODI REEGLID

Suviste metsaraieete põhiprobleemid on pinnasekahjustused, kasvama jäävate puude vigastused hooldusraietel, seenhaiguste levik ja metsamaterjali kiire riknemine.

Pinnasekahjustuste tõttu rikutakse metsamuldade veerežiimi, mis võib kaasa tuua soostumise või metsa kasvutingimuste halvenemise. Pinnasekahjustuste vältimiseks peaks raiel kõik raiejäätmed (oksad, ladvad) koondama väl-

Juurepessukahjustusega kuusikut raiutud puit.

Suvise raie ohud:

- pinnas saab kahjustada
- hooldusraiel kasvama jäävad puud saavad vigastada
- levivad seenhaigused
- metsamaterjal rikneb kiiresti

javeeteele, sest oksavallid vähendavad ja hajutavad üsna palju traktorite erisurvet pinnasele.

Hooldusraieid planeerides tuleks arvestada, et vigastada võime puid mitu moodi: on maapealsed tüvevigastused ja maa-alused juurevigastused. Kindlasti peaks suvisel ajal vältima hooldusraieid kuusikutes, kus tüvevigastused on kerged tulema ja pinnapealse juurestiku tõttu on ka juurekahjustuste oht eriti suur. Tüve- ja juurevigastuste kaudu nakatuvad kuusikud suvel väga kergesti juurepessuga, mis on Eesti kuusikute raskemaid haigusi.

Männikutesse ja ka kaasikutesse võib hooldusraieid külmumata pinnasega põhimõtteliselt planeerida, kuna nad on kuusikuga võrreldes palju tallumiskindlamad. Hooldusraieid ei tasu siiski üldse teha kevadsuvel, kui puukoor on lahsti ja mahlad liiguvad, sest sellest oleks rohkem kahju kui kasu.

Alates augustist väheneb aga kahjustuste oht suuresti, kuna koor läheb siis kinni.

PUIT VÕIB RIKNEDA

Seenhaigustest on, nagu mainitud, suurim kahjutekitaja juurepess. Juurepess on haigus, mis suurel määral vähendab puidu kvaliteeti puu tüükaosas ja nõrgendab puude tormikindlust.

Juurepess on kuusikutes probleem ka lageraie korral, kuna ta suudab nakatunud kändudes elada kuni 40 aastat – selleks ajaks kasvab uus metsapõlvkond juba nakatumisealiseks.

Juurepessu leviku vältimiseks on mõeldud biopreparaadid, mida värskelele kändudele pihustatakse ja mis takistavad kändude nakatumist. Ka on võimalik juurepessu levikut tõkestada puulliigi vaheldusega.

Üks suviste raieete väga suur probleem on metsamaterjali kiire riknemine. Raiutud materjal nakatub kiiresti puitu lagundavate seentega ja peab seetõttu jõudma väga kiiresti puidutööstusesse.

Kõike seda arvestades peab suviseid raieid planeerima eriti hoolikalt. Arvesse tuleks võtta turustamisvõimalusi, langi asukohta teede suhtes, puuliiki, kasvukohatüüpi ja ülestõttamise tehnoloogiat.

Soovitav oleks suvel raiuda võimalikult teedeäärseid metsaeraldusi, et säästa metsasihte ja pinnast. Enne raie algust tuleks puidu ostjatega kooskõlastada sortiment, et müügiaeg jääks võimalikult lühikeseks. Kasvukohatüüpidest on suvised raieid võimalikud kuivades kuni parasniisketes kasvukohtades. Vältida tuleks raieid soometsades, rabastuvates metsades, soovikumetsades ja salumetsades.

Lõppkokkuvõtteks tuleb tõdeda, et suvine säästlikem raieviis on lageraie, kuna eespool toodud riskid on lageraie kõige väiksemad.